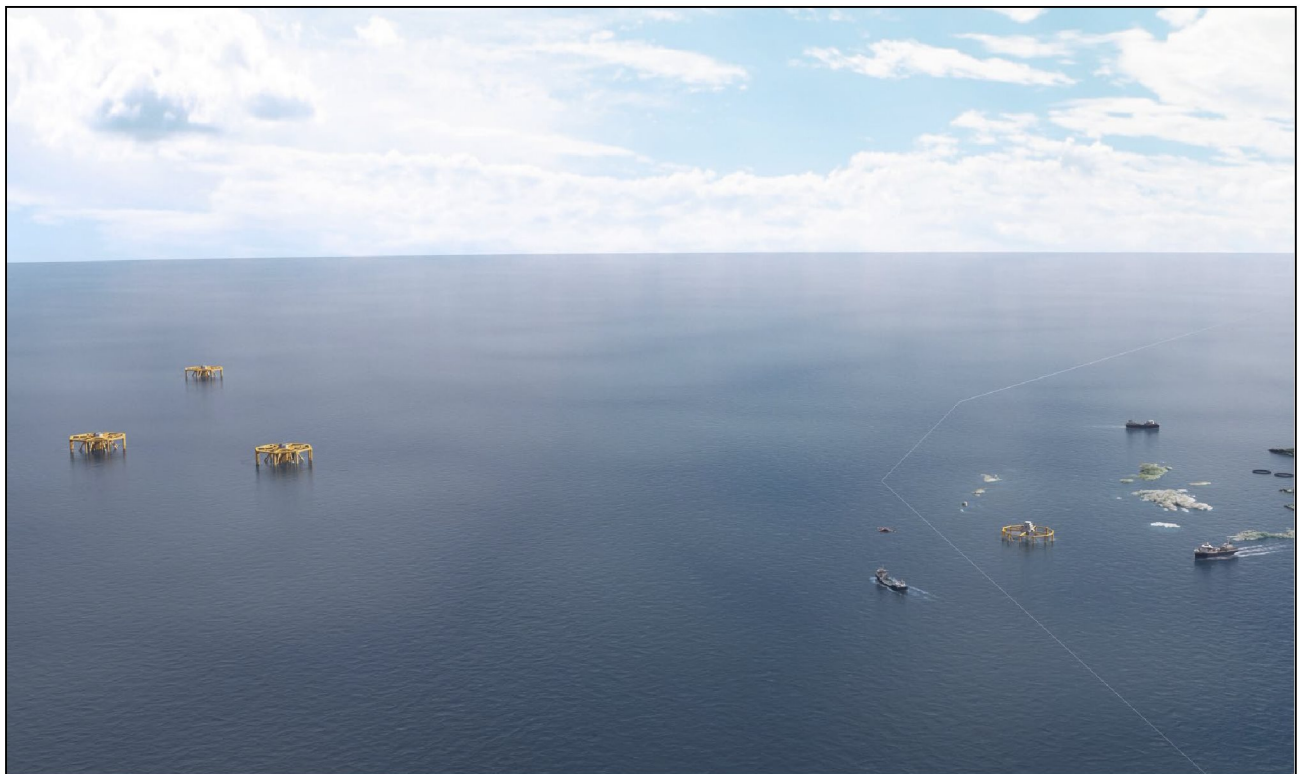

Fiskeridirektoratet
Seksjon Akvakulturtildeling
Postboks 185
5804 Bergen

Kverva, 24. mai 2023
Deres ref.: 23/5184

**Høringssvar – Forslag til utredningsprogram for havbruk til havs
Områdene Norskerenna sør, Frøyabanken nord og Trænabanken**

INNLEDNING OG OPPSUMMERING

SalMar Aker Ocean (SAO) viser til høringsbrev med vedlagt høringsnotat fra Fiskeridirektoratet om utredningsprogram for offentlig overordnet konsekvensvurdering (KVU) av havbruk til havs.

SAO har mål om å drive havbruk til havs utenfor produksjonsområdene og oppdrett på eksponerte lokaliteter innenfor dagens produksjonsområder. SAO kombinerer SalMars mangeårige satsing på oppdrett med Akers kompetanse innen flytende offshore enheter.

SAO støtter de overordnede rammene i høringsforslaget og mener de nevnte problemstillingene for utredning vil gi et godt grunnlag for utvalgelse av hvilke delområder som bør åpnes for havbruk til havs. Basert på våre erfaringer ønsker vi å understreke utvalgte, sentrale prinsipper og foreslå enkelte presiseringer og detaljeringer for de ulike problemstillingene angitt for utredning.

Det er viktig at offentlig overordnet KVU utgjør et solid og tilstrekkelig detaljert grunnlag for myndighetenes beslutning om hvilke områder som åpnes for havbruk til havs. Det er ikke angitt hverken når eller hvordan offentlig overordnet KVU av områdene skal gjennomføres. SAO mener en ambisiøs tidslinje for gjennomføring må legges til grunn, og slik sikre at signalisert fremdrift holdes i prosessen knyttet til realiseringen av havbruk til havs og gi nødvendig forutsigbarhet for næringsaktørene:

- **Områder egnet for storskala oppdrett av laks og avklart sameksistens:** Områdene som åpnes for havbruk til havs må velges basert på best mulig egnethet for lakseoppdrett (jevn sjøtemperatur og ikke for sterk strømhastighet), ha nødvendig avstand til hverandre for å ivareta biosikkerhet og ha tilstrekkelig størrelse for å tilrettelegge for lønnsom, storskala matproduksjon til havs. Tydelige anbefalinger rundt fremtidig sameksistens mellom marine næringer, inkludert myndighetenes koordinering, bør angis.
- **Lukke identifiserte kunnskapsmangler og samtidig sikre at fremdrift opprettholdes:** Kunnskapshull er allerede påpekt, for eksempel knyttet til villaksens vandringsruter, smittespredning og rømt oppdrettsfisk langt til havs. Offentlig overordnet KVU skal baseres på eksisterende og offentlig tilgjengelig kunnskap, uten fysiske befaringer eller innsamling av nye måledata. Dette premisset bør opprettholdes og det bør dermed etableres en tydelig strategi for å avklare kunnskapsmangler som identifiseres gjennom den offentlige overordnet KVU og som ikke skal inngå som en del av prosjektspesifikk KVU, uten å forsinke pågående prosesser for havbruk til havs.
- **Vektlegge særegne problemstillinger ved havbruk til havs og tilgjengeliggjøre grunnlagsdata:** Smittespredning og utslippsmodellering bør detaljeres i størst mulig grad gjennom en offentlig overordnet KVU. Data som samles inn eller settes sammen til nye datasett og/eller databaser bør gjøres tilgjengelig for næringsaktørene, slik at dette lett kan bygges videre på i andre utredninger, inkludert prosjektspesifikk KVU.

PRINSIPPENE FOR OFFENTLIG OVERORDNET KVU

Godt og grundig beslutningsgrunnlag for åpning av områder for havbruk til havs

Det er viktig at offentlig overordnet KVU utgjør et komplett og godt grunnlag for myndighetenes beslutning om hvilke områder som kan åpnes for havbruk til havs. Krav til grunnlag og detaljering av offentlig overordnet KVU må balanseres mot det som kreves av andre maritime næringer, for eksempel petroleum og havvind. Samtidig er det svært viktig for SAO at tidligere signalisert fremdrift holdes i prosessen knyttet til realiseringen av havbruk til havs. Det er ikke angitt hverken når eller hvordan offentlig overordnet KVU av områdene skal gjennomføres. SAO mener en ambisiøs tidslinje for gjennomføring må legges til grunn, og slik sikre at hele prosessen for tilrettelegging av havbruk kan gjennomføres effektivt og gi nødvendig forutsigbarhet for næringsaktørene. For å styrke både den offentlige overordnede og prosjektspesifikke KVU, bør innholdet i disse etter en gitt tid revideres basert på erfaringene fra de første KVU'ene.

Det vil være fordelaktig om det tydeliggjøres hvilke tema, og på hvilket nivå, den prosjektspesifikke KVVU skal gjennomføres etter. Det vil videre gi et betydelig bedre grunnlag for vurdering av hva som skal avklares på overordnet nivå gjennom offentlig overordnet KVVU, og hva som da skyves på til neste fase og prosjektspesifikk KVVU. En tydeligere avklaring mellom offentlig overordnet og prosjektspesifikk KVVU vil også kunne bidra til mer effektiv gjennomføring av begge og dermed fremdriften i den overordnede prosessen. Det er også en fordel for utredningene om utlysningsområdenes mulige arealomfang blir skissert i dette programmet. Den offentlige overordnede KVVU bør derfor tydelig angi hvilke problemstillinger som gjenstår og er forventet utredet videre i den prosjektspesifikke KVVU.

SAO ønsker å understreke at offentlig overordnet KVVU også må ha til hensikt å best mulig legge til rette for at områder som åpnes for havbruk til havs

- Velges basert på **best mulig egnethet for lakseoppdrett**, altså jevn sjøtemperatur og ikke for sterk strømhastighet.
- Har **nødvendig avstand til andre områder** med akvakulturproduksjon for å ivareta biosikkerhet og fiskevelferd.
- Har tilstrekkelig **størrelse** til å egne seg for lønnsom, storskala matproduksjon til havs og dermed tilfredsstillende behovene for hele verdikjeden som må etableres for å lykkes med havbruk til havs.

Premissene for offentlig overordnet KVVU

Det legges til grunn at konsekvensutredningsforskriften gjelder for aktuelle områder for havbruk til havs utenfor sjøterritoriet. Konsekvensutredningsforskriften har en norsk, nasjonal kjerne og historie, men betydelige deler av dagens forskrift bygger på EØS-rettslig grunnlag. Det kan derfor være hensiktsmessig at det gjøres en nærmere vurdering av om, og i så fall på hvilket grunnlag, konsekvensutredningsforskriften anvendes utenfor sjøterritoriet. Dette vil kunne bidra til å tydeliggjøre de rettslige rammene for offentlig overordnet KVVU for havbruk til havs.

SAO er enig i at det er fornuftig å knytte metodikken i offentlig overordnet KVVU for havbruk til havs til kjente metodikker. Det er flere grunner for det, blant annet hensynet til høy kvalitet på vurderingene, at det vil skape en solid base for prosesser som involverer flere ulike sektormyndigheter og at det vil være fordelaktig for den samfunnsmessige aksept for arealbruken. Det vil imidlertid også være viktig at de retningslinjene som skal gjelde for KVVU'er for havbruk til havs blir godt tilpasset den relevante virksomheten. En slik kombinasjon vil danne godt grunnlag for en solid og treffende KVVU.

Metodikken fra Miljødirektoratets veileder M-1941 er ikke like egnet for alle problemstillingene som er foreslått for utredning på et overordnet nivå, særlig fiskehelse og -velferd og helse, miljø og sikkerhet for arbeidstakere. Slik vi ser det vil det ikke være mulig å gjennomføre de ulike trinnene i utredningen, og dermed sette en verdi og konsekvens som kan inngå i den samlede konsekvensgraden. Tilsvarende vil trolig også gjelde for den prosjektspesifikke konsekvensvurderingen. Temaene nevnt ovenfor er mer egnet til å vurderes i en annen form, som for eksempel en risiko og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) og gjøres bedre og mer konkret senere gjennom prosjekteringen og med den nødvendige myndighetsinvolveringen.

Som en del av metodikken for etablering av offentlig overordnet KVVU, bør det angis hvordan de ulike problemsstillingene vil vektlegges når egnethet og konfliktnivå vurderes og for sammenligning og rangering innad i de ulike utredningsområdene.

Kunnskapsgrunnlaget – hvordan lukke identifiserte kunnskapsmangler?

I forslag til utredningsprogram for offentlig overordnet KVVU er det allerede identifisert kunnskapsmangler hvor det bør gjennomføres kartlegging eller annen form for innhenting av ny kunnskap, for eksempel rømt oppdrettsfisk langt til havs og villaksens vandringsruter i og omkring utredningsområdene, samt smittespredning, bunnfauna som koraller og svamper, dybde og bunnforhold i utredningsområdene. Det er rimelig å forvente at den offentlige overordnede KVVU også vil avdekke andre kunnskapsmangler.

Det bør etableres en tydelig strategi/plan for å avklare kunnskapsmangler som identifiseres gjennom den offentlige overordnet KVV. Kunnskap bygges opp over tid og med erfaring; kartlegging og innhenting av ny, nødvendig kunnskap kan være tidkrevende. Dette arbeidet bør derfor startes så fort som mulig, som en del av, i parallell med og uten å forsinke pågående prosesser for havbruk til havs. Langtidsundersøkelser for å vurdere faktisk påvirkning av havbruk til havs etter etablering bør også inkluderes. Mareano-programmet foreslås benyttet for videre kartlegging av havbunnen i utredningsområdene, slik programmet tidligere er benyttet for andre maritime næringer.

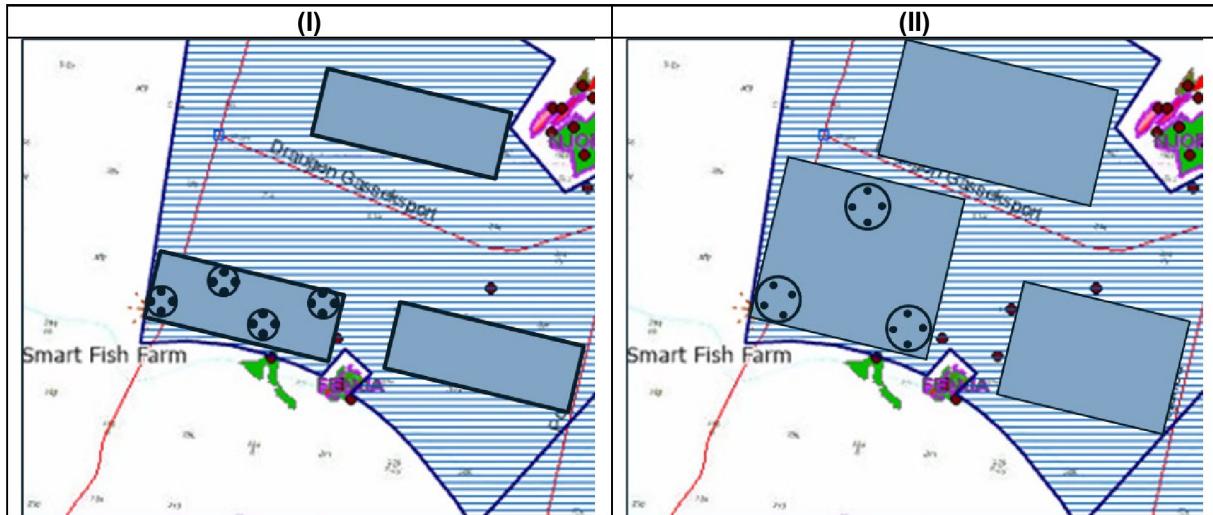
PROBLEMSTILLINGER FOR UTREDNING

Det særegne ved havbruk til havs sammenlignet med andre maritime næringer, altså smittespredning, utslippsmodellering og fiskehelse- og velferd, bør vektlegges i den offentlige overordnede KVV. Det foreslås derfor at de andre og mer generelle problemstillingene adresseres først, for en første vurdering av hvilke deler av de utlyste områdene kan være aktuelle for havbruk til havs. Disse identifiserte områdene vil da danne grunnlag og utgangspunkt for en mer presis og relevant modellering av smitte og utslipp, samt overordnet vurdering av fiskehelse og –velferd basert på de faktiske miljøforholdene her.

SAO mener de ulike problemstillinger for utredning bør presiseres og detaljeres som følger:

- **Fiskehelse og -velferd:** Ettersom valgt teknologi og total maksimal tillatt biomasse (MTB) vil være avgjørende for fiskehelse og -velferd ved havbruk til havs, støtter SAO at det kun gjøres en overordnet vurdering av dette gjennom offentlig overordnet KVV. Fiskehelse og -velferdsvurderinger bør inngå som en sentral og viktig del av den prosjektspesifikke KVV.
- **Naturressurser, naturmangfold og ytre miljø:** Det foreligger allerede betydelig informasjon om disse forhold for norske havområder, vurdert tilstrekkelig detaljert og presis for konsekvensutredninger gjennomført for andre maritime næringer, for eksempel fiskeressurser og sjøfugl. Dette grunnlaget bør anvendes på samme vis for utredningsområdene for havbruk til havs. Detaljeringsgrad bør være så omfattende som mulig og inkludere både artsnivå og «truehet» der den type informasjon allerede foreligger.
- **Smittespredning:** Modellering av smittespredning bør gjøres så detaljert og presist som mulig. Plassering av de fiktive lokalitetene innenfor utredningsområdene bør baseres på den nevnte første vurdering av hvilke deler av utredningsområdene som kan lyses ut. For bedre å forstå og tilpasse modellering av smittespredning havbruk til havs, bør det også inkluderes ulike sensitiviteter, for eksempel varierende størrelse og avstand mellom både fiktive lokaliteter og grupperinger av fiktive lokaliteter, samt varierende antall og frekvens smittepartikler modelleres. Dette er søkt illustrert for område 11 Frøyabanken nord i figur 1.
- **Utslipp:** Ettersom det ikke er antydning ambisjoner for ulike typer utslipp fra havbruk til havs, er det rimelig å anta at ulike typer utslipp vil tillates, selv om utslippene vil variere i mengde og omfang med type teknologi og MTB. En overordnet beskrivelse og vurdering av utslipp, både til luft og vann, eksempelvis forspill, fekalier, næringssalter og legemiddel, bør derfor inkluderes og vurderes som for kystnært havbruk der det finnes etablerte prosesser for denne type vurderinger.
- **Andre næringsinteresser:** Overlappende arealinteresser mellom havbruk til havs og andre maritime næringer understrekes av NVE's utlysning av identifiserte havvindområder for strategisk konsekvensvurdering, hvor to identifiserte områder overlapper med to av utredningsområder for havbruk til havs. Det er foreligger svært lite kunnskap om sameksistens og gjensidig påvirkning mellom havbruk og havvind. Særlig påvirkningen av lyd fra havvind er en bekymring knyttet til fiskehelse og -velferd. Samtidig er det rimelig å forvente positive synergier knyttet til beredskap, logistikk og annen type infrastruktur. Fremtidig sameksistens mellom nye, maritime næringer bør derfor detaljeres og gis anbefalinger for i så stor grad som mulig allerede i offentlig overordnet KVV, særlig myndighetenes koordinering.

- **Samfunnsmessige virkninger:** Verdiskapning og sysselsetting ved havbruk til havs bør inkludere hele verdikjeden fra smolt- og postsmoltanlegg, slakterier, videreførelingskapasitet, logistikk og beredskap, både til havs, på land, i kystsamfunnene, lokalt og nasjonalt.
- **Kulturmiljø og kulturminner:** Ettersom marine kulturminner ikke bare omfatter skipsvrak, bør alle typer marine kulturminner inkluderes i denne vurderingen.

Figur 1: Eksempel på hvordan ulike fiktive plasseringer og størrelser av utlyste områder (rektangler), grupperinger (sirkler) og lokaliteter (prikker) kan plasseres i område 11 Frøyabanken nord og dermed hvordan ulike sensitiviteter knyttet til dette kan undersøkes. SAO mener flere grupperinger av fire lokaliteter innenfor hvert utlysningsområde vil være den beste og mest hensiktsmessige grupperingen. Avstand mellom lokaliteter, grupperinger og utlysningsområder må vurderes for hvert enkelt område basert på faktiske miljøforhold her og ikke fastsettes generelt for alle utlysningsområder.

Grunnlagsdata, data som samles inn eller settes sammen til nye datasett og/eller databaser i forbindelse med etablering av offentlig overordnet KVVU bør gjøres tilgjengelig for næringsaktørene, slik at dette lett kan bygges videre på i andre utredninger, inkludert prosjektspesifikk KVVU.

Håndtering av identifiserte kunnskapsmangler og grundighet knyttet til modellering av smitte og utslipp, samt vurderingene av sameksistens med andre marine næringer, mener SAO vil være avgjørende for at den offentlige overordnet KVVU for havbruk til havs vil utgjøre nødvendig grunnlag for myndighetenes beslutning om hvilke områder som åpnes for havbruk til havs. En ambisiøs tidslinje for gjennomføring av offentlig overordnet KVVU må legges til grunn, og slik sikre at signalisert fremdrift holdes i prosessen knyttet til realiseringen av havbruk til havs og gi nødvendig forutsigbarhet for næringsaktørene.

Dersom det er spørsmål til høringsvaret, er SAO tilgjengelig. Vi stiller også mer enn gjerne i møter med Fiskeridirektoratet for å drøfte problemstillinger knyttet til KVVU av havbruk til havs.

Med vennlig hilsen

SALMAR AKER OCEAN AS

Roy Reite
Administrerende direktør